

Kansalaisaloitteen otsikko

Suojaosan palauttaminen työttömyyspäivärahaan ja asumistukeen

Aloitteen päiväys

26.2.2025

Aloitteen muoto

Ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä

Aloitteen sisältö

Aloitteen tarkoitus: Työnteon ja aktiivisuuden tulee aina olla taloudellisesti kannattavaa. Suojaosan poistaminen työttömyyspäivärahasta ja asumistuesta on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön vastaanottamisesta monille kannattamatonta, jopa taloudellisesti tappiollista. Suojaosan puuttuminen tarkoittaa, että jokainen osa-aikatyöstä ansaittu euro vähentää puolet sekä työttömyysturvasta että asumistuesta. Lisäksi keikkatyön vastaanottaminen aiheuttaa tukien selvitystilanteita, jotka viivästyttävät rahojen maksamista jopa viikkoja. Tämä tilanne estää ihmisiä osallistumasta työelämään ja ylläpitämästä aktiivisuuttaan.

Ehdotus: Ryhdytään lainvalmisteluun suojaosan palauttamiseksi sekä työttömyysturvaan että asumistukeen vähintään 300 € suuruisena.

Perustelut

Työttömyyden vähentäminen: Suomessa on korkea työttömyysaste (10,9 %), eikä suojaosan poistaminen paranna tätä tilannetta. Päinvastoin, osa-aikatyön tekeminen on muuttunut taloudellisesti kannattamattomaksi, kun ansaitut tulot vähentävät tukia välittömästi. Kun tähän lisätään matka- ja ruokakulut, osa-aikatyön tekeminen saattaa jättää työntekijälle miinusmerkkisen tuloksen.

Osa-aikatyön merkitys: Osa-aikatyö on yleistä kausialoilla, kaupassa, ravintoloissa, hoitoalalla ja palveluissa, ja sillä on merkittävä rooli sekä työntekijöiden että yhteiskunnan kannalta. Monilla aloilla osa-aikatyö on välttämätöntä, ja työnantajat määrittelevät työehdot ja tuntimäärät. Kuitenkin suojaosan poisto vähentää osa-aikatyön tekemistä ja sitä kautta heikentää työntekijöiden mahdollisuuksia päästä kokoaikatyöhön osa-aikatyön kautta.

Osatyökykyisten asema: Suojaosan puuttuminen iskee erityisesti osatyökykyisiin, jotka eivät voi tehdä kokoaikatyötä, mutta haluavat ylläpitää osa-aikaista työkykyään ja osallistua yhteiskunnan pyörittämiseen. Nykyinen järjestelmä rankaisee heitä aktiivisuudesta, mikä on vastoin hallituksen tavoitteita edistää työntekoa. Osa-aikatyöllä voi olla suuri merkitys henkiselle hyvinvoinnille, sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Taloudelliset ja kansantaloudelliset hyödyt: Suojaosan palauttaminen ei vähennä valtion tuloja. Päinvastoin, ansiotulot, kuten 300 euroa bruttona kuukaudessa, tuottavat verotuloja ja kiertävät kotimaisessa taloudessa, tukien näin kansantaloutta.

Osa-aikatyön kasvava merkitys: Tilastokeskuksen ja Etlan mukaan osa-aikatyön määrä on

kasvanut merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2023 lähes 500 000 suomalaista työskenteli osa-aikaisesti. Tämä kertoo työelämän rakennemuutoksesta, jossa osa-aikatyö on yhä merkittävämmässä roolissa.

Opiskelu työmarkkinatuella: Työttömällä voi olla oikeus opiskella työmarkkinatuella tai ansiosidonnaisella päivärahalta. Työmarkkinatuki on pysynyt samana vuodesta 2023 joka on 37,21e/pv eli noin 800e/kk (miinus verot). Suojaosan poisto vaikuttaa, vaikka opiskelee ja edistää työllistymistä. Oppilaitos voi sijaita kymmenien kilometrien päässä kodista, mistä aiheutuu matkakuluja jopa kymmeniä euroja kuukaudessa. Lisäksi työmarkkinatuella opiskeleva maksaa ateriansa itse, toisin kuin aikuiskoulutustuella (Hallituksen päätöksellä lakkautettu 1.6.2024 alkaen) opiskeleva. Suojaosan poisto ei kannusta tekemään palkkatyötä tai palkallista työharjoittelua opiskelun aikana. Pahimmillaan opiskelijalla ei ole varaa käydä koulutuksessa joka taas johtaa mahdolliseen karenssiin.

Marraskuun 2024 lopussa työ- ja elinkeinotoimistoissa ja kuntakokeiluissa oli 292 400 työtöntä työnhakijaa, mikä on 28 100 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien määrä kasvoi edelliskuusta 7 300:lla ja kausitasoitettujen lukujen mukaan työttömyys kasvoi myös marraskuussa 2 300:lla. Työttömien osuus työvoimasta oli 10,9 prosenttia, eli 0,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2024 kolmannella neljänneksellä 34 600, mikä on vähemmän kuin edellisenä vuonna (42 400).

Suojaosan palauttaminen kannustaisi työntekoon, parantaisi työttömien ja pienituloisten taloudellista asemaa, vähentäisi toimeentulotuen käyttöä ja tukisi kansantaloutta.

Vastuuhenkilöt

Terhi Aalto

Sandra Liiri

Christa Klein

Olivia Kurki

Kirsi Holmberg